

Tudományos ülés a kórházban

Dr. Bodó György, a Magyar Elmeorvosok Társasága neurológiai szekciójának főtitkára elnököl a városi tanács kórházának tegnapi tudományos ülésén, amelyen dr. Berényi József főorvos és munkatársai — Nagypál György, dr. Vörös Irma, dr. Ördög Béla, és dr. Takács János — bemutatták a kórházban kidolgozott elektromos izzérvizsgáló készüléket. Az ülés után megkértük dr. Bodó

Györgyöt, nyilatkozzék a készülék jelentőségéről. — Az izzérvizsgálat nálunk elhanyagolt terület, ilyen vizsgálatokat Magyarországon első ízben Berényi főorvos végzett. Külön kiemelendő, hogy mindezt kórházi körülmények között hajtotta végre. Készülékének jelentősége abban áll, hogy segítségével egy-egy adatot nyerhetünk a különféle száj, fül és idegrendszeri megbetegedésekről.

A Sas-hegyen:

Felavatták az MTA új szeizmológiai obszervatóriumát

Szerdán, tegnap fontos új tudományos intézménnyel gazdagodott a főváros: átadták rendeltetésének házának legkorszerűbben berendezett földrengéscélzó obszervatóriumát.

A Magyar Tudományos Akadémia új szeizmológiai kutató állomását a főváros természetvédelmi területén, a Sas-hegy oldalában építették fel. A szerdai avatóünnepségen dr. Kapocs Ferenc, az MTA kutatási ellátási szolgálatának igazgatója elmondta, hogy a korszerű tu-

dományos létesítménnyel tovább javulnak majd a hazai szeizmológiai kutatómunka feltételei.

A budapesti központi kutatóállomás feladata lesz, hogy összehangolja az ország öt kutató állomásának munkáját. A föld felszíne alatt, 20 méter mélyen húzódó laboratóriumokban mintegy hárommillió forint értékű hazai és külföldi gyártmányú műszerek segítségével végeznek majd földrengésméréseket. (MTI)

KÉPERNYŐ

Észt est

Észtország megismeretetését tűzte ki célul a tévékeddi műsoranyagával. Az est első része annak a sorozatnak, amelyben egy-egy szovjet köztársaság mutatkozik majd be a magyar nézőknek, egyben folytatása a már hagyományos nemzeti esteknek.

A délutáni adás kisfilmekből képet kaptunk az észtek emberek mai életéről, jellegzetes szokásairól, szokásaikról, kultúrájukról. Ez az egységes kép apró mozaikokból, néhány perces dokumentumfilmekből, riportokból állt össze. Nem volt egyforma értékű és színvonalú az összeállítás valamennyi darabja, de mindegyik tartalmazott egy-egy érdekes információt, új ismereteket, intellektuális vagy művészi élményt. A műsor erőnye volt a jólszerkesztettség, néhány darabjában a kitűnő operatőri munka.

A mai észt falut, a fővárost, az ország termékeit bemutató mozaikok közé jól illeszkedett a vendégek tévései által készített, Szolnokot bemutató film. A magyar néző számára érdekessége tette a kisfilmet annak megfigyelése, hogy mit és hogyan mutatnak meg az észtek alkotók Tallinn testvérvárosáról. Egy másik magyar vonatkozású riportban a Vanemuine-színház Madách-előadásából láttunk részletet. Észt nyelven hallani a Tragédia sorait, önmagában is érdekes. A tartui színészek játéka, a színház igazgatójának és főrendezőjének beszélgetése azonban élményt adott a nézőnek.

A főműsoridőben a „Kalevifia” utódai című dokumentumfilmet láthattuk először. Az észti nemzeti eposz, a Kalevipoeg hőségének utódai azok a fiatal mérnökök, művészek, akiknek tervei alapján épül majd újjá az észti főváros. A sziget foglialy című film adós maradt a beígért szórakoztatással. Késő éjszakába nyúlt a jelentősebb alkotás, az Akvarellek egy nyárról, és talán

ez a műsorszerkesztők egyetlen hibája. Akit a szigeti szanatórium kissé unalmas betegeli nem kényszerítettek készülőre a kapcsolódásra, jó filmet láthatott. Matilda, a gazdált még mindig visszavárog volt cseléd, a városból érkezett festőnővédek hatására végre megpróbál kiszabadulni a bezártságból, észreveszi, hogy minden megváltozott körülötte és a változásokhoz neki is alkalmazkodnia kell. A filmet Albina Kauszi (Matilda) kitűnő alakítása, a felvételek atmoszférateremtő ereje teszi emlékeztetővé.

S. E.

Sikeres pedagógiai kísérlet

Az idei tanév végén érdekes pedagógiai kísérlet érkezik befejező szakaszához. Öt esztendővel ezelőtt Szeged általános iskoláiban és Szolnok megye tíz általános iskolájában újszerű korrepetáló foglalkozást vezettek be az olyan gyerekek számára, akik a tanév végén egy vagy két tantárgyból bukásra álltak. Az első próbálkozások sikerei alapján a következő években az ország egyre több iskolája kapcsolódott be a kísérletbe, tavaly már három megyében több város, két járás, valamint három budapesti kerület valamenyny általános iskolájában tartottak pótló foglalkozásokat. Az idei tanévben hat gimnázium is részt vett a kísérletben.

A pótló foglalkozás annak a pedagógiai elvnek a megvalósítását segíti, amely szerint minden lehetőséget meg kell tenni a bukás, a javítóvizsga elkerüléséért. Azokkal a tanulókkal, akik egy vagy több tantárgyból bukásra állnak, már az év végi ismétléseknél is intenzívebben foglalkoznak a pedagógusok. Ha ennek ellenére egy, vagy két tantárgyból elégtelen marad a tanuló, akkor a pótló foglalkozáson nyílik számára lehetőség az anyag teljesebb elsajátítására.

Az elmúlt tanévben 1 millió 110 ezer általános iskolai tanuló közül több mint 30 ezret utasítottak javítóvizsgára. A kísérletbe bekapcsolódott iskolákban összesen 4100 bukásra álló tanuló számára biztosítottak pótló foglalkozást — közülük 3100-nál járt sikerrel ez a tanítási forma.

Irodalmi emlékhely

Új irodalmi emlékhelyet avatnak a közeljövőben Szabolcs-Szatmár megyében: Tiszabecsen Szabó Lőrincnek állítanak emléktáblát. Szabó Lőrincet sok emlék fűzte Szabolcs-Szatmár megyéhez. Diák korában, az 1910-es évek első felében szinte minden nyári szünidőt tiszabecsi nagybátyjánál, G. Szabó Mihálynál töltött. Ott szerzett élményeit a Tücsökzene című verses önéletrajzi művében dolgozta fel.

A költő halálának 15. évfordulója alkalmából Tiszabecsen annak az iskolának a falán helyezik majd el emléktábláját, amelynek könyvtárát oly sokszor vette igénybe gyermek korában.

Egészségügy — Kisteleken

Egy községben — még ha nagyközség is — sokkal nehezebb helyzetben van orvos és beteg egyaránt, mint egy nagyobb fajta városban. Hiszen amíg például Szegeden jól felszerelt klinikák, kórházak, megszervezett éjszakai ügyelet könnyíti meg orvos és beteg dolgát, gondját egyaránt, addig a községben az orvos éjjel-nappal kénytelen készenlétben lenni, felszerelése sem túlságosan gazdag, meg kollégái segítségére sem számíthat úgy, mint a városban dolgozó orvos. Hogy mindez ne hagyjon nyomot a beteg ellátásán, ahhoz rengeteg munkára, helytállásra, emberségre van szükség.

Ezért és az egészségügyi törvény néhány nappal ezelőtti megszavazása miatt tarthat különös érdeklődésre számot az, hogy Kistelek nagyközség tanácsa tegnapi ülésén többek között a település egészségügyi helyzeté-

vel foglalkozott. A sok felszólaló, az élénk vita arról tanúskodott, hogy ez a téma — ha kuriózzummal nem is szolgálhat — mindenképp közelről érint és mindenki fontosnak tartja. A beszámolóból és a vitából kirajzolódó kép arról vall, hogy Kistelek egészségügyi ellátásával különösebb baj nincs. Am, a vita hevesége egyúttal utalt arra is, hogy ez az eredmény elsősorban az orvosok áldozatkész munkájának, nem pedig az adottságoknak, a tárgyi feltételeknek köszönhető.

A feltételek sem voltak mindig rosszak. Négy évvel ezelőtt a központi rendelő még kiválóan megfelelt feladatának. Most azonban már kinőtte magát, hiszen tavaly majdnem 48 ezer alkalommal fogadtak a rendeléseken betegeket. Már kicsi a ren-

delő, bővíteni kellene. A nőgyógyászati rendelő is gondokkal küszködik, pedig a kisteleki rendelőre hárul a környék ellátása is. Nincs ugyanis laboratórium a községben, anélkül pedig jó munkát végezni, a betegeket megfelelően ellátni séptelenség.

A vita után a tanács határozatban megállapította: a szakorvosi hálózat megfelelő fejlesztéssel alkalmas lehet arra, hogy a jövőben a környező községek ellátását is biztosítsa. A tanács utasította a végrehajtó bizottságot többek közt arra, hogy készíttessen programtervet a rendelő bővítésére, és arra, hogy amennyiben lehetséges, tegyenek lépéseket a műszerellátás javítására, védőnői és ápolónői állások szervezésére, valamint az üzletek és általában a község köztisztaságának, higiénájának megjavítására.

A nyelvművelés eredményei és feladatai

Beszélgetés Deme Lászlóval

Az idén Szegeden rendezik meg a magyar nyelv hetének központi előadásait. Naponta hallhatunk kiváló nyelvtudósokat, az előadás-sorozatból mindenki kiválaszthatja az őt leginkább érdeklő témát. Az ünnepi hét alkalmából Deme László, a József Attila tudományegyetem tanszékvezető tanárát, a nyelvészeti tudományok doktorát kértük meg, válaszoljon néhány kérdésre. Az idén hatodik alkalommal rendezik meg a magyar nyelv hetének eseménysorozatát.

— Deme László mit tart a rendezvények főbb eredményeinek, miben látja az idei hét jelentőségét?

— A budapesti sajtótájékoztatón azt mondtam: az első évben azért szerveztük meg az előadás-sorozatot, hogy „ilyen is legyen”. A következő évben „már nem lehetett abbahagyni”, a harmadikban bekapcsolódtak a vidéki városok és a rádió, a negyedikben a tévé. Az eseménysorozat térben és időben úgy szélesedett, hogy tulajdonképpen már a magyar nyelv hónapjának kellene nevezni. A szervezeti és időbeli kibővülés tartalmai, tematikai színesedést is jelent. Minden évben megfi-

gyelhető egy-egy új, időszaki téma középpontba kerülése, ami feltétlenül a koncentrátságot, szervezethez eredményre. Két évvel ezelőtti ezeréves visszatérítést adunk, tavaly pedig olyan előretekinést, amelynek a következő címe lehetne: nyelv és nyelvészet a tudomány-technikai forradalom korszakában. Az idén a beszélt nyelv kérdései, azon belül is a hangzásforma került középpontba. Természetesen nem véletlenül. A közéleti demokrácia szélesedése, a hírközlés jelentőségének növekedése ismert tények. Amikor egyre több ember szólalhat és szólal meg, nem mindegy, hogy a hangzásforma a tartalmat kiemeli vagy eltakarja; hogy hányan ismerik a szóbeli beszéd legfontosabb fogásait. A rádióban és a tévében naponként figyelhetjük meg az akusztikai „beszűkültség” jeleit. Ez nem utolsósorban a beolvasandó, agyonszerkesztett szövegek hatása, amelyek nem is nagyon lehet másképpen közvetíteni. A fejlődés útja, a társadalom egyene pedig az, hogy nem elég a szövegek bemozdása, felolvasása. A megfelelő hangzásforma segítségével hatni kell a hallgatóra. Remélem, sokan hasznát veszik majd a most készülő kiejtési tanácsadó kézikönyvnek. Recepteket ugyan nem ad, de segít, hogy kik segíteni tudjon magán.

— Véleménye szerint mi a nyelvművelő munka legfontosabb, legidősebb feladata?

— A nyelvművelő munka szokásos, állandóan napirenden levő feladatai közül a

közéleti, vállalati, közigazgatási fogalmazás problematikáját emelném ki, mint ami jelenleg a legfontosabb. Azt hiszem, a következő évben ez a téma kerül az előadások középpontjába. Hadd mondjam itt el kedvenc hasonlatomat: a nyelv a társadalmi embernek a társadalmi levegője. Nem mindegy, milyen atmoszférát teremt az ember számára a nyelvviség: tudja-e a nyelvet úgy használni, hogy egyenrangú tagja legyen a társadalomnak.

— Milyen fontos feladatok vannak ezzel kapcsolatban az iskolai nyelvtanításban?

— Az iskolának a megelőzésben lenne nagy szerepe. A gyerekek felnőttek között nem kerülnek a sablonok, meg a kacifántosság bűvkörébe, ha a nyelvtan oktatása anyanyelvi neveléssé tudna emelkedni, ha nőne a gyerekek nyelvháztartási aktivitása. Kicsit „beleszaladtunk” a villámfeleletek, röpdolgozatok, tesztek divatjába, és sajnos, mármár ott tartunk, hogy a gyerekek az érettségien kényserülnek életükben először arra, hogy tíz percig összefüggően beszéljenek. A gondolatok pedig — régi igazság — a beszédben tisztázódnak.

— A holnapi, péntek esti nyelvművelő ankéton Deme László válaszol a közönség kérdéseire. Mit vár ettől a találkozástól?

— Sok kérdést. Nem ismerem sem jó, sem rossz, csak feltett kérdést. Ilyen nyelvművelő ankétot először rendezünk Szegeden. Sikere nem rajtam, a közönségen múlik.

Sulyok Erzsébet

Fessen, mázoljon — egyedül!

Szerezze be az ajánlott festékeket és fogjon hozzá bátran, még ma! Fessen, mázoljon saját maga, így olcsóbb! — hirdeti a Tiszai Vegyi Kombinát Szegeden, a Hazafias Népfront Vörösmarty utcai klubjában rendezett festékbemutatóján, a rendezőtárrsal, a Csongrád-Bács megyei Élelmiszer és Vegyi Áru Nagykereskedelmi Vállalattal. A nem nagy területen, de annál ízlésesebben bemutatott festékkiállítás tegnap délelőtt nyílt meg.

Mit mivel és hogyan fessünk? Erre igyekeznek választ adni a rendezők. A TVK készítményei közül számos kiváló cikket örömmel üdvözölhetünk, a többi között a Titán olajfestéket, a Nitropid zománcot, az univerzális alapozó Alaplast-ot, a Progress és a radiátorzománcot, a rozsdagátló alapozó Koralkyd-ot és a már igen nagy népszerűségű Gemini parkettalakkot.

A festékkiállítást április 30-ig tekinthetik meg az érdeklődők, akik nyilvánvalóan azt keresik majd a bemutatót, amit elsősorban a háztartási boltokban, festéküzletekben szeretnének kapni. Tekintetük rögtön ráesik a kiállításon előkelő helyen szereplő Gemini parkettalakkra, amely viszonylag hasonló más készítményekhez képest, olcsó árúccik, de nem kapni belőle a szaktüzetekben most sem. Iványi Rezsőnek, a TVK áruforgalmi osztályvezetőjének tájékoztatása szerint a Gemini lakkból az igényekhez mérten még keveset tudnak gyártani. Elsősorban azért, mert ennek a lakknak az alapanyagát nyugatról importálják. Kivételre tesznek — a szegedi kiállításra tekintettel — Gemini lakkból nagyobb telt szállítanak majd a jövő héten a nagykereskedelmeknek. A gesztus mindenesetre szép, de nem ad végleges megoldást.

Mint kiderült a bemutatót követő tájékoztatáson, megbeszélésen, a TVK sokszor azért nem tudja kielégíteni megrendelőit, mert nincsen elegendő és a szükségletnek éppen kívánatos fémdoboza mellett sem, hogy maga is áttért a dobozok gyártására. Ezért nem lehet kapni időnként Szegeden sem a különböző színben futó, s a háztartásokban igen keresett minizománcot, amelyet most a bemutatót teljes színskálájában láthatunk.

Örvendetes az is, hogy a bemutatót képet kaphattunk a Tiszai Vegyikombinát arcúlatáról, termeléséről, továbbá nagyarányú fejlődéséről, külföldi partnereiről, akiktől vásárol és akiknek elad. Célja azonban a hazai fogyasztás, a hazai igények mind tökéletesebb kielégítése, amelyet mi is érdeklődéssel várunk.

L. F.

Befejeződött a vizsgálat a debreceni vasúti szerencsétlenség ügyében

Március 6-án a hajnali órákban a debreceni nagyállomáson — mint ismeretes — kiskiklott a Budapest—Záhony között közlekedő személyvonat három kocsija. A szerencsétlenségnek egy halálos áldozata és harminchét sebesültje volt.

A Hajdú-Bihar megyei rendőr-főkapitányság vasúti forgalmi és műszaki szakértők bevonásával befejezte a vizsgálatot. Megállapították, hogy a forgalmi utasítás betartásában személyi mulasz-

tás nem történt. A szerencsétlenséget az egyik — a szerelvénnyel hatodik kocsijának hátsó forgóvázába bekötött — kerékpár futóköré körmérvonlat három kocsija. A szerencsétlenségnek egy halálos áldozata és harminchét sebesültje volt. A Hajdú-Bihar megyei rendőr-főkapitányság vasúti forgalmi és műszaki szakértők bevonásával befejezte a vizsgálatot. Megállapították, hogy a forgalmi utasítás betartásában személyi mulasz-